

Lovas Ilona textilművész Kossuth-díjban részesült

Lovas Ilona és a Kossuth-díj

rendes tagja, a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia rendes tagja részére Magyarország számára kivételesen értékes művészi pályafutása során létrehozott, a szakrális tradíciót kortárs minimalista eszközökkel ötvöző, örök érvényű emberi kérdéseket feltáró, karakteres alkotásai, egyetlen műfajba sem besorolható, egyedi alkotóművészete elismeréseként részesült Kossuth-díjban.

Felsőfokú tanulmányait a Magyar Iparművészeti Főiskola szövő szakán végezte. Pályafutását, mint textilművész kezdte, bekapcsolódott a Velei Textilművészeti Alkotóműhely munkájába. 1973-ban elnyerte a milánói

Áder János köztársasági elnök a 2020. március 15-i nemzeti ünnep alkalmából Kossuth-díjat adományozott Lovas Ilonának.

A Ferenczy Noémi-díjas képző- és textilművész, Erdemes művész, a Magyar Művészeti Akadémia

textil triennálé ezüst díját. 1975–1977, ill. 1987–89 között New Yorkban élt és alkotott. Beemelte a természet elemeit az alkotásaiba, nem elégedett meg a korábbi természetábrázoló módszerekkel. Természetes, élő környezetünk elpusztításának tényére akarta felhívni a figyelmet, és haladt tovább ezen az úton. Számos egyéni és csoportos kiállítása volt hazánkban és több külföldön is.

Lovas Ilona az említett kitüntetések mellett 1993-ban Munkácsy Mihály-díjban, 2019-ben Prima díjban is részesült.

2002-ben DLA fokozatot szerzett, 2004-ben habilitált. A Nyugat-magyarországi Egyetemen, Sopronban tanít és Budapesten él.

Tisztelettel gratulálunk Lovas Ilona textilművésznak a Kossuth-díj elnyeréséhez, további eredményes alkotómunkát kívánunk!

Kutasi Csaba

Lovas Ilona Stáció című műalkotása

Köszöntjük a 90 éves Gyebrószki Andrásné

Gyebrószki Andrásné 1930. április 24-én született Debrecenben. 1943-ban Gyulára költöztek és 1948-ban felvették a Gyulai Harisnyagyárba kötő munkásnak. Harisnyakötőgépen dolgozott, de a gyártás minden műveletét megtanulta. Művezetője észrevette a szakma iránti érdeklődését és rábeszélte, hogy tegyen szakérettségit.

Ebben az időben az Oktatási Minisztérium arra ösztönözte a fiatalokat, hogy tanuljanak, és ehhez kapcsolódóan olyanokat kerestek, akiket ösztöndíjjal kiküldhetnének a Szovjetunióba továbbtanulni. Gyebrószkiné is így került a Leningrádi Egyetemre, ahol a kötéstechológia szakon szerzett mérnöki diplomát 1955-ben, kiváló eredménnyel.

Hazatérve első munkahelye a Pesterzsébeti Kötöttáru-gyár volt, ahol technológusi, majd főtechnológus-helyettesi beosztásban dolgozott. A vállalat régi, háború előtti berendezésekkel, raschel- és körkötőgépekkel működött, ezeken pamutkelmékből gyártottak vastag női alsóruházati fehérneműket, vastag kabátokat és vatelint. Ezekkel a gépekkel korszerű alsóruházati cikkeket nem lehetett készíteni, profilváltásra volt szükség. A vezetőség lehetőséget látott volna új gépek beszerzésére, de az iparvezetés a könnyűipar átszervezése kapcsán másképp döntött: a Pesterzsébeti Kötöttáru-gyárat 1961-ben összevonta a korszerűbb gépekkel rendelkező Habselyem Kötöttáru-gyárral. Az így létrejött – és

a Habselyem Kötöttáru-gyár nevét tovább vivő – vállalat már képes volt a kornak jobban megfelelő, újabb és szebb termékeket előállítani. Az összevont vállalat központját Pesterzsébetre költöztették, itt alakították ki a központi kötődét, a Habselyem Kötöttáru-gyár eredeti, Váci úti gyárában pedig nagy konfekcióüzemet hoztak létre. Gyebrószkiné az átszervezést követően a pesterzsébeti gyárban a műszaki osztályt vezette.

1964-től 1968-ig férjével a Szovjetunióban volt kiküldetésben. Hazatérése után a Váci úti konfekciógyár vezetésével bízták meg, majd amikor dr. Réti Lajosné vezérigazgató 1976-ban nyugdíjba vonult, Gyebrószkinét nevezték ki a vállalat vezérigazgatójának. Ezt a beosztást töltötte be 1988-ig, nyugdíjba vonulásáig.

Működése során a Habselyem Kötöttáru-gyár a hazai textilipar egyik jelentős, 2 budapesti és 3 vidéki gyárában összesen 5000 főt foglalkoztató vállalatává emelkedett, számos sikert könyvelhetett el, termékei itthon nagyon ismertek és népszerűek voltak, emellett nagyarányú export tevékenységet folytatott.

Gyebrószkiné eredményes munkásságát számos elismerés kísérte, egyebek között megkapta a Munka Erdemrendje ezüst fokozatát és a Magyar Népköztársaság Csillagrendje kitüntetését.

A Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület tagja volt, az egyesület programjait konferenciaelőadások tartásával gazdagította.

Ligeti Imrére emlékezünk

Ligeti Imre 1919-ben született. Meghatározó munkahelye a győri Richards Finomposztógyár volt, hosszú ideig a vállalat vezérigazgatójaként tevékenykedett.

Az üzemet 1905-ben alapította Richards Richárd gyáros, 1908-tól működött ismert győri telephelyén. Az 1950-es években a Győri Gyapjúfonó és Kikészítő Gyárat a Richards-gyárhoz csatolták és helyileg is ide

telepítették, majd jóval később – 1962-ben – a soproni Fésűsfonó Gyárat is ide csatolták. 1979-től konfekcióüzemmel bővült a vállalat. 1967-ben Ligeti Imre vezetésével a vállalat – a korábban kötöttáru-gyártással nem foglalkozó szövő-fonóipari vállalatok között az országban elsőként – kezdte a meg kötött termékek, dzsörzé női

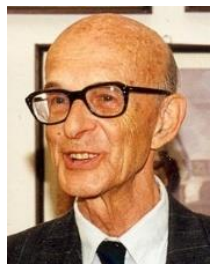
felsőruházati termékek gyártását. A termékeket főleg a szocialista kelet-közép-európai országokba exportálták, azonban a győri kötött női felsőruházatok eljutottak az USA-ba, Kínába, Kuvaitba is. A Richards több terméke vásárdíjas lett. Négy alkalommal nyerték el a Minőségi Nagydíjat Spanyolországban. A sikerekben jelentős szerepet vállalt a vezérigazgató, aki büszkén vallotta, hogy a

sikeres tevékenység a kollektíva (a vállalat fénykorában több mint 5500-an dolgoztak ott) érdeme, a folyamatos fejlődés példás összefogással valósult meg.

Ligeti Imre 1982-ben vonult nyugalományba, azonban 1992-ig minisztériumi megbízásból az iparág szaktanácsadója maradt. Megrendüléssel élte meg egykori virágzó vállalata felszámolását. Utolsó éveiben visszavonulva élt, a családjának szentelte idejét. 2005 nyarán hunyt el.

2019. november 17-én volt születésének 100. évfordulója. Tisztelettel emlékezünk a kiváló vállalatvezetőre.

Húsz éve hunyt el dr. Endrei Walter

Endrei Walter 1939-től 1942-ig a pestszentlőrinci FILTEX-ben, majd 1945-ig az óbudai Goldberger-gyárban dolgozott – így került kapcsolatba a textiliparral. Munka mellett tovább tanult, 1947-ben a Pázmány Péter Tudományegyetemen végzett, valamint textilmérnöki képesítést is szerzett.

1946–1948 között a Szervezési és Ellenőrzési Kft.-nél, ill. a Mérnökszakszervezetnél tevékenykedett. 1948–1949-ben a Textilipari Igazgatóságon (racionalizálási osztály, pamutfonodai és -szövődei szervezések), 1949-től 1952-ig az Országos Találmányi Hivatalban (textilszabadalmi előadó), 1952–1957-ben a Könnyűipari Minisztériumban (műszaki információs osztályvezető) dolgozott. A vállalatoknál működő műszaki könyvtárhálózat, továbbá műszaki dokumentációs szolgálat kialakításában vett részt, beindította a műszaki filmmezést. Ezt követően 1981-ig a Hungarotex Külkereskedelmi Vállalatnál az ipari-, majd a műszaki fejlesztési osztályt vezette. Számos devizahitel keretű beruházás kidolgozását segítette elő, nemzetközi termelési kooperációkat (Kufner, Getzner) szervezett, licencek vásárlása fűződik nevéhez.

A tudomány- és a technikatörténet több területén végzett kutatómunkát, fő szakterülete a textilipar volt. Nagyértékű saját ókori és középkori szövetgyűjteménnyel rendelkezett. Nagyszámú tudományos cikket publikált hazai és külföldi szakfolyóiratokban, több könyv és egyetemi jegyzet szerzőjeként ismert. A hazai textilmanufaktúrák tárgykörű disszertációjával 1966-ban kandidátusi, a textilipari termelékenység fejlődésével kapcsolatos munkájával 1979-ben akadémiai doktori fokozatot szerzett. 1981-től az Eötvös Loránd Tudományegyetem Általános Technika Tanszéke technikatörténet tárgyának oktatásába is bekapcsolódott.

Kezdeményezésére és tudományos irányításával alakult meg az egyetem keretében a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Technikai Kutatásokat Koordináló Központja. Az MTA Tudomány- és Technikatörténeti Komplex Bizottság elnöki teendőit haláláig ellátta. Nemzetközileg elismerten rendszeres előadója volt a külföldi és hazai konferenciáknak.

Nevéhez fűződik az egykori óbudai Goldbergergyár egyik épületében a Textilmúzeum új helyszínének létrehozása. A múzeum szellemi irányítójaként tevékeny-

Emléktábla az egykori óbudai Textilmúzeum (jelenleg az Óbudai Múzeum - Goldberger Textilipari Gyűjtemény) homlokzatán

kedett mindvégig, közreműködött az anyagok összegyűjtésében és a kiállítások tervezésében.

Munkásságát több kitüntetéssel ismerték el, 1998-ban tudományos életművéért Eötvös József-koszorú kitüntetésben részesült, 2000-ben a közgyűjteményi szakterületen végzett eredményes tevékenységét Széchenyi Ferenc-díjjal ismerték el. A Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület 1980-ban Földes Pál érmet adományozott számára a hazai textilipar fejlesztéséért, 1986-ban a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége MTESZ-díjban részesítette. 1950–1958 között a Magyar Textiltechnika folyóirat szerkesztője volt.

Végül egy személyes élményemet leírva, külön tisztelettel emlékezem dr. Endrei Walterre: Úgy 35 éve feladatul kaptam egy textilipari minőségügyi jegyzet összeállítását, amelynek első részében a minőségellenőrzés történetének rövid ismertetésére kellett kitérni. Lakásán kerestem fel őt, ajánlott irodalmat kérve. Sorra vette elő jobbnál jobb forrásait, majd az egyiket felütve megállt. Ezt feltételen írja bele: „Egy posztókészítő cég minőségtanúsító „beégetős” bélyegzőjét valaki szabálytalanul rányomta egy hibás végre. Hamar kiderült a tettes, büntetésként máglyán elégették! Na, ezt tartsák szem előtt a tisztelt MEO-sok!”

Tisztelettel emlékezünk a néhai egyetemi tanárra, a történettudomány doktorára és a technikatörténész professzorra.

Kutasi Csaba

Rajnai Gábor 1935–2020

Rajnai Gábor 1935-ben Budapesten született. A középiskolát az akkori 2. sz. Textilipari Technikumban – amely később Ruhaipari Technikum lett – végezte, ahol 1954-ben kitűnő eredménnyel érettségizett és ezzel egyidejűleg ruhaipari technikus oklevelet szerzett. Még abban az évben felvételt nyert a Budapesti Műszaki Egyetem gépészmérnöki karára, ahol 1959-ben a textiltechnológia szakon okleveles gépészmérnökként végzett.

Első munkahelye a Habselyem Kötöttárugyár volt. Eleinte a műszaki osztályon dolgozott a kisgépesítés-fejlesztés témájában, majd – sikeres állami nyelvvizsgák birtokában – német és angol szakfordításokat készített és tolmácsolott külföldi szakembereknek. Az Országos Találmányi Hivatalnál elvégzett tanfolyamot követően iparjogvédelmi szakvizsgát is tett. Később a gyár beruházási és műszaki fejlesztési osztályának helyettes vezetőjévé nevezték ki, ebben a munkakörében főleg az új vidéki telephelyek létesítésének előkészítésében tevékenykedett. Hozzá tartozott az újítások figyelemmel kísérése, sőt az egész kötőipar újítási versenyének megszervezését, irányítását is végezte a Textilipari Dolgozók Szakszervezete felkérésére és munkatársaival közösen. Ez volt a feladatköre a Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület keretében is, amelynek mérnöki pályája kezdete óta volt aktív tagja, és amellyel kapcsolata változatlanul fennáll.

1973–1974-ben mellékfoglalkozásban a textilipari elektronikus őrserkezeteket gyártó német SICK cég magyarországi szaktanácsadója volt.

1975-ben áthelyezését kérte a Budapesti Finomköttárugyárba (BFK), ahol vonzotta az egyedi nagyberuházás széleskörű fejlődési lehetősége, az előkészítő, kikészítő és színezőgépek közelebbi megismerése. Először a gyár műszaki fejlesztési osztályán dolgozott, később ki-nevezték a vállalat rákospalotai gyáranak megbízott főmérnökévé, majd ezt követően a termelési főosztály helyettes vezetőjévé, végül a BFK nemzetközi osztályának vezetőjévé.

1985-ben visszatért a Habselyem Kötöttárugyárba, ahol 1995-ig, nyugdíjazásáig, mint a nemzetközi osztály vezetője dolgozott.

Lelkes és aktív tagja volt a TMTE kötő szakosztályának. Pályafutása során számos cikket írt a Magyar Textiltechnika szakfolyóiratba.

Eredményes szakmai munkáját több szakmai kitüntetés fémjelzi és ötven éves eredményes mérnöki munkásságát a Budapesti Műszaki Egyetem 2009-ben arany díszoklevéllel ismerte el.

Nyugdíjazása után mint egyéni vállalkozó dolgozott tovább és szakértői munkákat végzett különböző hazai és külföldi cégeknek.

Emlékét tisztelettel megőrizzük, nyugodjék békében!

Dr. Beke János 1938–2020

A könnyűipari főiskolai képzés meghatározó személyisége, *dr. Beke János* egyetemi tanár, 2020. március 24-én, hosszú, súlyos betegsége után elhunyt.

Tanári tevékenységét alapító tagként a Felsőfokú Könnyűipari Technikumban kezdte, 1963-ban docensként megbízást kapott a Bőртеchnológiai Tanszék megszervezésére. Az 1972-ben indult Könnyűipari Műszaki Főiskolán (KMF) főiskolai tanárként a Bőртеchnológiai Tanszék vezetője lett. Több főiskolai jegyzetet írt a bőrfeldolgozástechnológiai szak hallgatói számára. A Műszaki Könyvkiadó 1978-ban nívódíjban részesítette a főszerkesztői munkájával készült Bőrfeldolgozóipari kézikönyvet, melynek szerzője is volt.

1991-től oktatási főigazgatóhelyettesként végezte a főiskolai tantervek korszerűsítését, továbbá irányításával az öt korábbi (bőr-, nyomda-, papír-, ruha-, textilipari) szak egyetlen könnyűipari mérnök szakká alakult át. Aktívan közreműködött a Soproni Egyetemmel a könnyű-

ipari kiegészítő képzés tantervének és tantárgyi programjainak kidolgozásában.

1992-ben alapító tagként 1996-ban ügyvezető elnöke lett a műszaki főiskolák társulásából létrejött Budapesti Politechnikumnak.

1995-ben kezdeményezte, majd összefogta és irányította a főiskolai kreditrendszer kidolgozását, amelyet a KMF a felsőoktatásban az elsők között, az 1998/99. tanévtől vezetett be. 2000-ben az integrációval létrejött Budapesti Műszaki Főiskolán a könnyűipari kar kari főigazgatója lett.

2003-tól a Bőртеchnológiai Intézeti Tanszéket, majd az ebből alakult Bőripari Szakmai Központot irányította és folytatta oktatói munkáját.

Eredményes tevékenységét számos kitüntetéssel ismerték el.

2007 decemberében nyugdíjba vonult. Óraadó tanárként oktatott és a Rejtő Sándor Pro Technológia Alapítvány a Könnyűiparért kuratóriumának elnökeként tevékenykedett.

Emlékét kegyelettel megőrizzük, nyugodjék békében!